From: VNG <info@vng.nl>
Sent: maandag 25 januari 2021 11:47:56
To: Info
Cc:
Subject: Lbr. 21/004 - Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire

Lbr. 21/004 - Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire

25 januari 2021

Geachte heer,

Duizenden ouders zijn getroffen door de problemen met kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst/Toeslagen compenseert hen daar financieel voor. Maar voor wie in de problemen is geraakt, is financi�le compensatie niet altijd voldoende. Er kunnen bijvoorbeeld problemen zijn ontstaan rondom huisvesting, schulden, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen.

Staatssecretaris Van Huffelen, verantwoordelijk voor Toeslagen, heeft daarom de gemeenten gevraagd om de gedupeerde ouders over de volle breedte hulp te bieden. De VNG en Belastingdienst/Toeslagen hebben op 28 september jl. een akkoord bereikt om ondersteuning te bieden aan gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire. De afgelopen maanden hebben vervolggesprekken plaatsgevonden. Daarnaast heeft de VNG gereageerd op de kabinetsreactie op het verslag van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag Ongekend onrecht.

In deze ledenbrief leest u meer over onze reactie hierop en de stand van zaken van gegevensuitwisseling, financi�n, brede schuldenaanpak en wat dit betekent voor u als gemeente. Ook nemen wij u mee in onze zorgen over het ontbreken van duidelijkheid over de schuldenaanpak in relatie tot de € 30.000 voor de gedupeerde ouders. Om gemeenten te ondersteunen, heeft de VNG een steunpunt ingericht waar gemeenten terechtkunnen voor vragen en implementatieondersteuning.

Volledige brief

Contact
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93
info@vng.nl

Afmelden
Gegevens wijzigen
Reageren

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
22 januari 2021
Kenmerk
TISB/U202100053
Lbr. 21/004
Telefoon
070-373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire

Samenvatting

Duizenden ouders zijn getroffen door de problemen met kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst/Toeslagen compenseert hen daar financieel voor. Maar voor wie in de problemen is geraakt, is financiële compensatie niet altijd voldoende. Er kunnen bijvoorbeeld problemen zijn ontstaan rondom huisvesting, schulden, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen. Staatssecretaris Van Huffelen, verantwoordelijk voor Toeslagen, heeft daarom de gemeenten gevraagd om de gedupeerde ouders over de volle breedte hulp te bieden. De VNG en Belastingdienst/Toeslagen hebben op 28 september jl. een akkoord bereikt om ondersteuning te bieden aan gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire. De afgelopen maanden hebben vervolggesprekken plaatsgevonden. Daarnaast heeft de VNG gereageerd op de kabinetsreactie op het verslag van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag *Ongekend onrecht.* In deze ledenbrief leest u meer over onze reactie hierop en de stand van zaken van gegevensuitwisseling, financiën, brede schuldenaanpak en wat dit betekent voor u als gemeente. Ook nemen wij u mee in onze zorgen over het ontbreken van duidelijkheid over de schuldenaanpak in relatie tot de 30.000 euro voor de gedupeerde ouders.
Om gemeenten te ondersteunen, heeft de VNG een steunpunt ingericht waar gemeenten terechtkunnen voor vragen en implementatieondersteuning.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
22 januari 2021
Kenmerk
TISB/U202100053
Lbr. 21/004
Telefoonnummer
070-373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire

Geacht college en gemeenteraad,

Duizenden ouders zijn getroffen door de problemen met kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst/Toeslagen compenseert hen daar financieel voor. Maar voor wie in de problemen is geraakt, is financiële compensatie niet altijd voldoende. Er kunnen bijvoorbeeld problemen zijn ontstaan rondom huisvesting, schulden, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen. Staatssecretaris Van Huffelen, verantwoordelijk voor Toeslagen, heeft daarom de gemeenten gevraagd om de gedupeerde ouders over de volle breedte hulp te bieden. De VNG en Belastingdienst/Toeslagen hebben op 28 september jl. een akkoord bereikt om ondersteuning te bieden aan gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire. De afgelopen maanden hebben vervolggesprekken plaatsgevonden. Daarnaast heeft de VNG gereageerd op de kabinetsreactie op het verslag van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag *Ongekend onrecht.* In deze ledenbrief leest u meer over onze reactie hierop en de stand van zaken van gegevensuitwisseling, financiën, brede schuldenaanpak en wat dit betekent voor u als gemeente. Ook nemen wij u mee in onze zorgen over het ontbreken van duidelijkheid over de schuldenaanpak in relatie tot de 30.000 euro voor de gedupeerde ouders.
Om gemeenten te ondersteunen, heeft de VNG een steunpunt ingericht waar gemeenten terechtkunnen voor vragen en implementatieondersteuning.

Hersteloperatie
In de kabinetsreactie op het verslag van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag *Ongekend onrecht* laat het kabinet zien dat het het grote onrecht dat ouders is aangedaan zo veel mogelijk wil herstellen en soortgelijke fouten in de toekomst wil voorkomen. Dit is een eerste stap om bij de gedupeerde ouders het vertrouwen in de overheid als geheel te herstellen. Belangrijk is dat wij als overheden samen onze inwoners steunen. De VNG benadrukt dat in de kabinetsreactie nadrukkelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen wat op dit moment

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

urgent is in de ondersteuning van de gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire en wat er breder noodzakelijk is. Om die reden informeren wij u eerst over belangrijke punten in de ondersteuning van de gedupeerde ouders.

Ondersteuning gedupeerde ouders
Financiële compensatie voor de gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire is belangrijk, maar voor wie in de problemen is geraakt is dat niet altijd voldoende. Er kunnen bijvoorbeeld problemen ontstaan zijn rondom huisvesting, schulden, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen. Staatssecretaris Van Huffelen, verantwoordelijk voor Toeslagen, heeft daarom de gemeenten gevraagd om die ouders over de volle breedte hulp te bieden. Dit betekent ondersteuning door gemeenten op (één of meer van) de vijf leefdomeinen en het bieden van begeleiding.

Aantal gedupeerde ouders per gemeente
Op dit moment hebben zich zo'n 13.953 mensen bij de Belastingdienst/Toeslagen gemeld als gedupeerde. U vindt een overzicht van het aantal gedupeerden die zich hebben gemeld per gemeente op de website van de Belastingdienst. Het overzicht wordt regelmatig geactualiseerd.

Gegevensuitwisseling tussen Belastingdienst/Toeslagen en gemeenten
Gemeenten hebben nadrukkelijk de wens geuit om te beschikken over de contactgegevens van gedupeerde ouders die zich hebben gemeld bij de Belastingdienst/Toeslagen, zodat zij hen een hulpaanbod kunnen doen. De afgelopen maanden heeft de VNG intensief gesprekken gevoerd met de Belastingdienst/Toeslagen over de mogelijkheid om deze gegevens te delen. De optie van machtiging is als meest passend naar voren gekomen. Deze optie is ook besproken met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

De afgelopen week heeft de Belastingdienst gemeenten gemachtigd om *namens de Belastingdienst/Toeslagen* het eerste contact te leggen. De VNG heeft het machtigingsbesluit zelf en andere relevante documenten verzameld en naar de bij ons bekende contactpersonen beleid gestuurd, zodat zij de interne besluitvorming kunnen voorbereiden. Het College dient in te stemmen met de machtiging middels een Collegebesluit. Tevens dient de verwerkersovereenkomst en de akkoordverklaring ondertekend en geretourneerd te worden aan de Belastingdienst om de gegevensoverdracht daadwerkelijk te kunnen bewerkstelligen. Het machtigingsbesluit wordt toegestuurd aan de contactpersoon beleid. Niet alle gemeenten hebben hun contactpersoon beleid aangemeld. Mocht uw gemeente dat nog niet hebben gedaan, kunt u dat doen via hersteloperatie@vng.nl.

Op onze website vindt u een FAQ over de machtiging. Deze wordt dagelijks geactualiseerd.

Financieel

11 miljoen euro
VNG is met staatssecretaris Van Huffelen overeengekomen dat de gemeenten de getroffen ouders maatwerk gaan bieden op basis van hun hulpvraag. Voor die ondersteuning stelde Van Huffelen namens het kabinet 11 miljoen euro beschikbaar, zodat gemeenten snel kunnen starten.
De 11 miljoen euro is eind 2020 via een Specifieke Uitkering uitgekeerd aan die gemeenten waar gedupeerde ouders wonen en die ondersteuning gaan bieden. De verdeling van deze middelen is gebaseerd op het aantal gedupeerde ouders over gemeenten van begin oktober 2020. De middelen die gemeenten in 2020 ontvingen kunnen ook in 2021, 2022 en 2023 ingezet worden voor

ondersteuning aan gedupeerde ouders. De verantwoording van deze middelen loopt via de single information single audit (sisa). Ten behoeve van de verantwoording heeft de VNG een handreiking gemaakt.

Extern onafhankelijk onderzoek
In september 2020 is met staatssecretaris Van Huffelen afgesproken om een extern onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de kosten van de ondersteuning voor alle gedupeerde ouders. Partijen hebben uitgesproken zich te committeren aan de uitkomsten van het onderzoek. Als blijkt dat de kosten hoger zijn dan de al uitgekeerde € 11 miljoen, zal er een aanvullende uitkering plaatsvinden. Het onderzoek wordt in maart 2021 afgerond.

Compensatie aan gedupeerde ouders en brede schuldenaanpak
18 januari jl. heeft de VNG een brief verzonden aan de vaste Kamercommissie Financiën, fractievoorzitters, bewindspersonen van de ministeries BZK,SZW en FIN over de kabinetsreactie op het verslag van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag *Ongekend Onrecht.* In deze reactie laat het kabinet zien dat het het grote onrecht dat ouders is aangedaan zo veel als mogelijk wil herstellen en soortgelijke fouten in de toekomst wil voorkomen. Dit is een eerste stap om bij de gedupeerde ouders het vertrouwen in de overheid als geheel te herstellen. Wij zien goede intenties in de brief maar ook een aantal punten die de goede intenties – in de eerste plaats voor de gedupeerde ouders – weer tenietdoen. Als medeoverheid hebben wij alle belang bij herstel van het vertrouwen in de overheid als geheel. Daarom deden wij in onze VNG-brief een aantal handreikingen vanuit onze ervaringen met de brede schuldenaanpak. In de daaropvolgende Kamerbrief heeft staatssecretaris Van Huffelen haar gewenste aanpak geschetst. Op dit moment is er nog veel onduidelijkheid over deze schuldenaanpak. Wij dringen er bij het kabinet op aan om snel duidelijkheid te verschaffen. Wij hebben dit 22 januari in een brief aan het kabinet gedaan.

Kwijtschelden gemeentelijke vorderingen gedupeerde ouders
Dat de Belastingdienst moet afzien van zijn vorderingen (rood en blauw), is voor de VNG een principieel punt. Daarnaast adviseren wij een bredere maatregel waarbij álle (semi-) overheidsvorderingen op gedupeerde ouders weg worden gestreept, zodat het voor de ouders veel simpeler wordt om hun schulden te regelen. Het past wat ons betreft ook bij wat de gedupeerde ouders, door de overheid, is aangedaan. Wij zullen als VNG gemeenten met klem oproepen de gemeentelijke vorderingen op gedupeerde ouders te laten vallen en zullen een voorstel van die strekking voorleggen aan de leden op onze Algemene Ledenvergadering van 12 februari 2021.

Vragen?
Om gemeenten concreet te ondersteunen met het helpen van de gedupeerde ouders is er een steunpunt bij de VNG ingericht. Bij de ondersteuning moet u denken aan: webinars, de meestgestelde vragen en antwoorden, wekelijkse online (be)spreekuren, formats en implementatieondersteuning. Ook brengt de VNG gemeenten met elkaar in contact, zodat zij van elkaar kunnen leren. Er is een VNG-klankbordgroep, zodat meerdere gemeenten betrokken zijn bij het uitwisselen van goede voorbeelden en de ontwikkeling van verschillende middelen. Voor meer informatie kunt u terecht op https://vng.nl/artikelen/ondersteuning-gedupeerde-ouders-kinderopvangtoeslagaffaire.

Voor vragen, opmerkingen en suggesties kunt u mailen naar hersteloperatie@vng.nl of bellen naar 070 373 82 32.

Overige punten VNG bij kabinetsreactie op *Ongekend Onrecht*

Er zijn veel meer relevante punten in de kabinetsreactie waaronder het nieuwe stelsel i.p.v. de Toeslagen, de Wet open overheid (Woo), dienstverlening en informatievoorziening, en het voorkomen van discriminatie. We gaan graag op korte termijn het gesprek aan met het kabinet over onder meer de betrokkenheid van gemeenten bij de Hersteloperatie en over dienstverlening van gemeenten richting inwoners. Belangrijk onderdeel van dat gesprek is de wijze waarop gemeenten, ook financieel, in staat worden gesteld om onze verantwoordelijkheden richting onze inwoners waar te maken.

Menselijke maat

De overheid heeft een slag te maken in het zorgen voor dienstverlening en contact met de overheid. Gemeenten willen de menselijke maat leidend laten zijn in het contact met inwoners, vooral als het gaat om kwetsbare groepen. Uitvoerbaarheid van beleid is een voorwaarde wil je als één overheid kunnen werken vanuit het principe van de menselijke maat. Vanaf het begin van het politieke besluitvormingsproces moeten uitvoeringsaspecten zwaar meewegen, om te kunnen zorgen voor een goed functionerende en betrouwbare overheid.

Fysieke loketten

Een manier om de menselijke maat leidend te laten zijn in het contact met (kwetsbare) inwoners, is via een fysiek loket bij gemeenten. In de Kamerbrief wordt deze mogelijkheid van een fysiek loket aangestipt. De VNG staat niet negatief tegenover een overheidsbrede loketfunctie waarbij de meest kwetsbaren terechtkunnen. Maar eerst is hierover een nader gesprek met het kabinet nodig. We moeten samen uitwerken hoe we dit zorgvuldig en uitvoerbaar kunnen vormgeven.

Nieuwe stelsel i.p.v. de Toeslagen

Het kabinet geeft in haar kabinetsreactie aan dat ze zo snel mogelijk wil beginnen met de uitwerking van een nieuwe regeling voor kinderopvang, waarbij de verantwoordelijkheid voor de financiering niet langer bij de ouders ligt en de complexiteit wordt verminderd. Later zullen ook de andere toeslagen volgen. Het hervormen van het stelsel duurt jaren. Het is belangrijk om tijdens een langjarige stelselhervorming ook oog te houden voor een goede uitvoering van het bestaande toeslagenstelsel.

Met een VNG-delegatie hebben wij in Bestuurlijke Overleggen met staatssecretaris Van Huffelen hierover van gedachten gewisseld. Wij hebben de randvoorwaarden, leidende principes en zorgpunten voor de alternatieven voor het Toeslagenstelsel stevig benadrukt en blijven dat doen om te zorgen dat vernieuwingen ook leiden tot verbeteringen voor onze inwoners. Dit hebben VNG en Divosa ook verwoord in een brief aan de Tweede Kamer.

Eerder heeft de VNG samen met Divosa in een position paper[1] het Rijk het volgende advies gegeven:

"Zorg voor een voorspelbaar systeem, met verstandige standaardopties, waarbij er meer verantwoordelijkheid voor de overheid is. Kom voor op de lange termijn met een systeem dat wordt gekenmerkt door duidelijkheid, transparantie en eenvoud. Daar zijn onze kwetsbare inwoners bij gebaat. Door de flexibele arbeidsmarkt is het belangrijk om recht te doen aan de huidige wisselende maandelijkse inkomsten. In lijn met de constateringen over gedrag en doenvermogen en de reactie van het kabinet, zien wij veel mogelijkheden om de menselijke maat terug te brengen in het systeem."

De drie leidende principes uit ons position paper hebben wij de afgelopen periode langs de drie gepresenteerde integrale varianten gehouden. Ten eerste **voorspelbaarheid**: regelingen moeten te volgen zijn en de spelregels dienen duidelijk en begrijpelijk te zijn. Ten tweede **compassie**: elk systeem kent toch gevallen waarin zaken mis kunnen gaan. Dat moet dan burgervriendelijk en met compassie worden opgepakt. En ten derde **bestaanszekerheid**: welke variant er ook wordt gekozen, er moet wel voldoende financiële draagkracht overblijven om te kunnen voorzien in het bestaan.

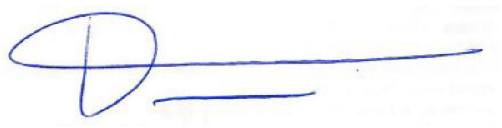
Specifiek gericht op het veranderen van het systeem rondom de kinderopvang(toeslag), hebben we samen met zes organisaties die actief zijn in de kinderopvang en onderwijs eerder gepleit voor het recht op toegang tot kinderopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Een eenduidig stelsel met één wettelijk en financieel kader: laagdrempelige toegang tot voorzieningen voor 0- tot 4-jarigen met het recht op 16 uur per week, 52 weken per jaar. Dit helpt bij het tegengaan van kansenongelijkheid en segregatie. Ieder kind heeft baat bij kinderopvang: kinderen met een achterstand, kinderen van werkende ouders én van niet werkende ouders. Het is goed dat het kabinet wil dat er zo snel mogelijk wordt gestart met de nadere uitwerking van de scenario's uit het Eindrapport Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen. Het stimuleren van de ontwikkeling van het kind is één van de drie belangrijke doelen in deze studie. Het derde scenario "Kindvoorzieningen voor alle gezinnen" sluit goed aan op het eerdere pleidooi van de VNG. Om de doorlopende leerlijnen en zo de ontwikkeling van kinderen te verbeteren, is het eenvoudiger maken van de integratie van voorzieningen nodig, zoals geschetst in het vierde scenario "Richting een integrale voorziening".

Wet open overheid (Woo)
Het is goed dat het kabinet voornemens is, zoals besproken met de minister van BZK, de decentrale overheden te compenseren voor de kosten van de Wet open overheid (Woo).
Wij onderschrijven dat de Woo, in gewijzigde vorm, als uitgangspunt voor actieve openbaarheid gaat gelden en de gemoderniseerde Archiefwet voor het informatiebeheer. Ook ondersteunen wij dat voor het op orde brengen van de informatiehuishouding aangesloten wordt bij de maatregelen uit de Woo. De Woo zal door het creëren van transparantie bijdragen aan het vertrouwen van inwoners in de overheid. Ook de in de 'Tweede nota van wijziging' genoemde maatregelen achten wij uitvoerbaar, met de kanttekening dat het door ons ontwikkelde Meerjarenplan bezien moet worden naar aanleiding van de aanscherping over de vereisten, alsmede wanneer en de voorwaarden waaronder de verplichte aansluiting op de centrale publicatievoorziening PLOOI gestalte kan krijgen. Wij gaan hierover graag het overleg aan met de minister van BZK en UBR|KOOP.

[1] https://vng.nl/nieuws/betrek-gemeenten-direct-bij-nieuw-toeslagenstelsel

Wij hopen u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd. Wij zullen nader in gesprek gaan met het kabinet over de onduidelijkheden op diverse vraagstukken van de Hersteloperatie. Zodra er meer informatie beschikbaar is, zullen we u nader informeren.
Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur